

Feynmanovi diagrami. Reakcijo ponazorimo s sledečimi predpisi:

$\rightsquigarrow$:	Virtualni foton oz. nosilec interakcije
$\longrightarrow$:	Delec
$\longleftarrow$:	Antidelec

V splošnem nepolne črte predstavljajo nosilce interakcij: fotone (EM interakcija), gluone (močna interakcija) in $W^\pm, Z$ bozone (šibka interakcija). Z α označimo sklopitveno konstanto interakcije, ki jo potrebujemo za amplitudo prehoda. Propagator interakcije izračunamo po formuli

$$\frac{1}{q^2 + M^2 c^4}$$

M je masa nosilca interakcije.

Šibka interakcija. Za primer vzemimo razpad β : $n \rightarrow pe^- \bar{\nu}_e$

Pri opisani reakciji je nosilec šibke interakcije bozon W^- z energijo $M_W c^2 = 95 \text{ GeV}$. Sklopitveno konstanto tokrat označimo z α_W .

Potek reakcije: Eden od kvarkov d odda virtualni W^- in se pri tem spremeni v kvark u . Bozon 'razpade' v elektron e^- in elektronski antinevtrino $\bar{\nu}_e$.

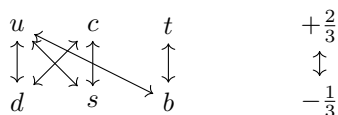
$$\mathcal{M} \propto \sqrt{\alpha_w} \frac{1}{(p-p')^2 - M_w^2 c^4} \sqrt{\alpha_w} = \frac{\alpha_w}{q^2 - M_w^2 c^4}$$

$$|\mathcal{M}|^2 \propto \alpha^2 \left(\frac{\alpha_w}{q^2 - M_w^2 c^4} \right)^2 \sim \frac{\alpha_w^2}{M_w^4 c^8}$$

Drugi primeri:

- $D^0 \rightarrow K^- e^+ \nu_e$: Kvark c odda virtualni W^+ bozon in se spremeni v kvark s . Iz bozona nastaneta e^+ in ν_e .
- $\pi^+ \rightarrow \mu^+ \nu_\mu$: Tu oba kvarka (u in $\bar{d}$) izgineta in oddata bozon W^+ . Iz tega nastaneta μ^+ in ν_μ .
- $D^0 \rightarrow K^- \pi^+$: Kvark c odda bozon in se spremeni v kvark s . Iz bozona nastaneta kvarka $u\bar{d}$, ki skupaj tvorita π^+ .
- $D^0 \rightarrow K^- \pi^+$: Kvark c odda bozon in se spremeni v kvark d . Iz bozona nastaneta kvarka $u\bar{d}$, ki skupaj tvorita π^+ .

Prehodi med kvarki. Narišemo tabelo prehodov med kvarki.

Verjetnosti za prehode. Imamo matriko Cabibbo-Kobayashi-Maskawa, ki opisuje potenciale med kvarki. Je unitarna, kompleksna matrika.

$$V_{CKM} = \begin{matrix} & \begin{matrix} d & s & b \end{matrix} \\ \begin{matrix} u \\ c \\ t \end{matrix} & \begin{bmatrix} V_{ud} & V_{us} & V_{ub} \\ V_{cd} & V_{cs} & V_{cb} \\ V_{td} & V_{ts} & V_{tb} \end{bmatrix} \end{matrix}$$

Wolfsteinova parametrizacija:

$$V_{CKM} = \begin{bmatrix} 1 - \lambda^2/2 & \lambda & A\lambda^3(\rho + i\eta) \\ -\lambda & 1 - \lambda^2/2 & A\lambda^2 \\ A\lambda^3(1 - \rho - i\eta) & A\lambda^2 & 1 \end{bmatrix}$$

Po Wolfsteinovi parametrizaciji je

- $\lambda = 0.225$
- $A = 0.826$
- $\eta = 0.348$
- $\rho = 0.159$

Tedaj dobimo matriko absolutnih vrednosti

$$V = \begin{bmatrix} 0.974 & 0.225 & 0.004 \\ 0.225 & 0.974 & 0.041 \\ 0.009 & 0.041 & 0.999 \end{bmatrix}$$

Pri šibki interakciji se en kvark spremeni v drugega, nastanejo novi kvarki in tako naprej. Amplitudo ($\mathcal{M}$) dobimo iz matričnega elementa, na primer:

$$D^0 \rightarrow K^- \pi^+$$

Pri reakciji se $\bar{u}$ ohrani, c postane s , nastane pa u in $\bar{d}$. Amplituda je tedaj enaka

$$\mathcal{M} \propto \sqrt{\alpha_w} \sqrt{\alpha_w} V_{cs} V_{ud}$$

Pretvorba delec-antidelec. Primer:

$$K^0 \rightarrow \bar{K}^0$$

$$\hat{H}\psi = \hat{E}\psi$$

reakcija poteka z neko časovno odvisnostjo:

$$|K^0\rangle \rightarrow a(t)|K^0\rangle + b(t)|\bar{K}^0\rangle$$

Ker se tako $|K^0\rangle$ kot $|\bar{K}^0\rangle$ spreminjata skozi čas, nobena od njiju ne mora biti lastna vrednost, lahko pa je njuna linearna kombinacija:

$$|K_1\rangle = \cos \vartheta |K^0\rangle + \sin \vartheta |\bar{K}^0\rangle$$

$$|K_2\rangle = -\sin \vartheta |K^0\rangle + \cos \vartheta |\bar{K}^0\rangle$$

Iz razlogov, v katere se zaenkrat ne bomo poglobljali, je $\vartheta = 45^\circ$. Dobili smo lastni stanji $\hat{H}$.

$$\hat{H}|K_1\rangle = E_1|K_1\rangle$$

$$\hat{H}|K_2\rangle = E_2|K_2\rangle$$

$$|K_1(t)\rangle = |K_1(t=0)\rangle e^{-\frac{iE_1 t}{\hbar}}$$

$$|K_2(t)\rangle = |K_2(t=0)\rangle e^{-\frac{iE_2 t}{\hbar}}$$

Vrh tega lahko zapišemo $|K_1\rangle - |K_2\rangle = \sqrt{2}|K^0\rangle$ in na podlagi tega izrazimo $|K^0\rangle$ in $|\bar{K}^0\rangle$. S tem dobimo valovno funkcijo

$$|\psi\rangle = |K^0\rangle = \frac{1}{\sqrt{2}} \left(|K_1(0)\rangle e^{-\frac{iE_1 t}{\hbar}} - |K_2(0)\rangle e^{-\frac{iE_2 t}{\hbar}} \right)$$

Če želimo izraziti verjetnost, da se bo K^0 pretvoril v $\bar{K}^0$, moramo izračunati skalarni produkt:

$$\begin{aligned} \langle \bar{K}^0 | \psi(t) \rangle &= \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \langle K_1 | + \langle K_2 | \right) \left(\frac{1}{\sqrt{2}} |K_1\rangle e^{-\frac{iE_1 t}{\hbar}} - |K_2\rangle e^{-\frac{iE_2 t}{\hbar}} \right) \\ &= \frac{1}{2} \left(e^{-\frac{iE_1 t}{\hbar}} - e^{-\frac{iE_2 t}{\hbar}} \right) \end{aligned}$$